

TEXT

pronunciation:

ch = ש
 ñ = נ
 ç, ç, ç = ז
 š, ž = ש+ז
 š, ž = ש

gue-gui = ג
 que-qui = ק
 j = ח

I. Ea judíos (anon. XV century, Spain)

Ea judíos a enfardelar,
 que mandan los reyes
 que paséis la mar...

I הלאה, יהודים
 (הלאה יהודים, אירזו)
 כי המלך פקד:
 צאו אל הים...

from: Francisco de Salinas (1513-1590) «De Musica libri septem» (1577)

II. Hi torá lanu nitana (Simjat Torá, Shavuot)

Las tablas de la Ley (La lulitana)

Abraham Benhamú, Alicia Bendayán (Tetuán),
 Amada Avital, Rina Benabú, Henriette Benchimol, Marcel Cohen (Tánger).

II. היא, תורה לנו נתנה (לשמחת תורה וגם לשבועות)

לנו נתנה

אברהם בנחמו, אליסיה בן דיין (תטואן)
 אמאדה אביטל, הנרייט בן שימול, מרסל כהן, רינה בן אבו (טנג'יר)

La-adon haniflaot
 ki mi-har Paran hofía
 Señor, venga el Mašíaj,
 sepamos, Señor, ad ana.
 Hi torá lanu nitana.

לאָדון הנִּפְּלֹאוֹת
 שְׁמַחְרָן הַפִּייעַ
 לָנוּ וְשִׁלַּח הַמְּשִׁיחַ
 הוֹדִיעֵנוּ, אֵל, עַד אָנֹהוּ!
 היא, תורה לנו נתנה.

Hi torá lanu nitana
 ke-migdal ha-Levanón,
 me-roš Senir ve-Hermón
 tašuri miroš amana.
 Hi torá lanu nitana.

היא, תורה לנו נתנה,
 כְּמִגְדַל הַלְּבָנוֹן
 מֵרֹאשׁ שֵׁנִיר וְחֶרְמוֹן
 תְּשׁוּרֵי מֵרֹאשׁ אַמָּנָה
 היא, תורה לנו נתנה.

Gelilei zahav y haçeres,
 Señora de los leitanos,
 gente que tal joya tienen
 sean bienaventurados.

גְּלִילֵי זָהָב וְחֶרְבֵי
 גְּבִירוֹת, הַפְּלֵא וְפִלָּא,
 מִי לֹא עֲדֵימֵם בְּאַלְהָה
 אֲשֶׁרֵיהֶן, וְיִרְכְּיוּ וְיִטְבוּ.

Esta es la excelencia,
 fuente de aguas muy claras,
 que la luz de nuestras caras,
 todos hagan reverencia.

הַדּוֹרָה כֵּל כֶּף הַקֶּתֶת
 מִיַּם טְהוֹרִים נוֹבְעֵת
 עַל פְּנֵינוּ אֹר לַנֶּהֱת
 יֵי וְהוֹד לְכָל שׁוֹמְרֵיהָ.

Cuando fuimos ajuntados
 en el monte de Sinai,
 banim atem la-Adoshem,
 ani va-hu hoshiana.
 Hi torá lanu nitana.

וְשָׂרְאַל נִקְבְּצוּ, נֶצַב הוּא
 אֲנִי אֵל מֵעַמֵּד סִינַי
 בָּנִים אַתֶּם לֵהי
 אֲנִי וְהוּא הוֹשִׁיעָה נָא
 היא, תורה לנו נתנה.

De ella tomemos licencia
 que nos dará el galardón,
 kerem ve-ba'al hamón
 una gente muy-leitana.
 Hi torá lanu nitana.

הַהוֹלְכִים בְּאוֹרְחוֹתֶיהָ
 גְּמוּלָם יְהִי נָכוֹן
 כְּרֶם בְּבַעַל הַמֹּן
 לְאַמָּה בְּהוֹד נִחְנָה,
 היא, תורה לנו נתנה.

Be-tupim u-vimjolut,
 con alegría y placeres,
 salgan hombres y mujeres
 diciendo las zémírot.

בְּתַפִּים וּבְמַחֲלוֹת
 בְּרֵב צְהֵלָה וְעֵלֹז
 יִקְרְבוּ עֲלֵמָה וְעֵלִם
 וּבְכִפְיָהֶם וּמִירוֹת

III. Pregonadas son las guerras

La doncella guerrera (CMP X4)

Rachel Gabay, Felicia Chocrón (Tetuán)

Pregonadas son las guerras, las guerras del rey León:
 — Todo el que a ellas no vaya, su casa estará en prisión,
 sea conde o sea duque, sea de cualquier nación.
 Si no era un renegado que a su mujer maldició:
 — Reventada seas, Alda, por mitad del corazón!
 siete hijas me parites y entre ellas ningún varón
 que me libraré ahora de las guerras del León.
 — No maldigas a mi madre porque no parió varón:
 dame armas y caballo, vestimenta de varón,
 yo os libraré, mi padre, de las guerras del León.
 — Los tus cabellos, la niña, de hembra son, no de varón.
 — Con el sombrero, mi padre, me los taparía yo.
 — Los tus pechitos, la niña, de hembra son, no de varón.
 — Con el chaleco, mi padre, me los taparía yo.
 — Los tus piecitos, la niña, de hembra son, no de varón.
 — Con el zapato y la media me los taparía yo.
 Ya cabalgaba la niña, cabalgó más que un varón.
 Y a la entrada de la guerra, los cien moros ya mató;
 y a las segundas batallas, toda la guerra ganó;
 y a las terceras batallas, sombrero se la cayó.
 Todos dicen a una boca: — Hembra es, que no es varón!
 Decía el hijo del rey: — Por mujer la llevo yo.
 La echara en los sus brazos y a su casa la llevó,
 y otro día en la mañana las ricas bodas se armó.

IV. De qué lloraš, blanca niña

La partida del marido (CMP I6)

Matilda Abayo (Alejandría), Josepo Burgana (Esmirna), Ester Nardea (Sofía)

— ¿De qué lloraš, blanca niña? ¿de qué lloraš, blanca flor?
 — Lloro por tí, caballero, que te vaš y me dejás:
 me dejás niña y muchacha, chica de la poca edad,
 tengo hijicos chiquiticos, lloran y demandan pan.
 Metió la mano en su pecho, cien doblones ya le da.
 — Esto ¿para qué me abasta, para vino o para pan?
 — Venderes viñaš y campos, media parte de ciudad,
 si a los siete años no vengo, a los ocho voš casás:
 tomarés un mancebico que parezca tal y cual.
 Esto que sintió su madre, a la mar se fue a echar.

III. מלחמה הכריז המלך

העלמה הלוחמת (CMP X4)

רחל גבאי, פליסיה שווקון (טטואן)

מלחמה, הכריז המלך אל ליאון, צבא גיס,
 משתפט שלא יופיע בבור קלא ינתן!
 אם דפס, או אם רוזן הוא לא יוכל להעזר.
 שם, אמלל אהד שמע זאת את רענתו גוף:
 — שתתפוצצי לך אלדה ושיקוע לבד
 פי בנות? לך שבע אד לא הענקת לי בן!
 מיהו שאותי? פטרך מקרבות ליאון, קעת!
 — אל נא תגדפני, אבא, אבא, אל נא תגדף,
 אל נא תגדף את אמא על פי לא תביאה בן.
 הענק לי סוס ונשק בנד נכר לי תתן
 ואני אונדף אפטרך מקרבות ליאון, קעת.
 — אד, בתי, שלרותי? לא בשער הנכר הן!
 — על ראשי אהפש לי פובע הוא, לבטח, יסתירו!
 — אד, בתי, הן זוג שדיף לא כמו של נכר הם!
 — אהדקס תחת מקטרן הוא, לבטח, יסתירו!
 — אד, בתי, כפות רגליך לא כמו של נכר הן!
 — בעזרת נעל ונרב קד, לבטח, אסתירו.
 רכובה על סוס יוצאת היא לא ישנה לה שום לוחם.
 היא בקרב ראשון הצליחה מאה מאורים למותה,
 ובקרב שני הביסה ומגרה את האויב,
 ובקרב שלישי, הפובע מראשה אן התעופף.
 פה אהד הכל הכריזו: בת היא זו ולא לוחם!
 ואמר אן ברהמלך: עם עלמה זו אתחתן.
 זרועותיו בקר ושאיה לארמון עמה רוכב.
 ולמחר עם אור הבקר חג קלילות הותג בפאר

IV. בת זכה, למה הבכתי?

פרידת הבעל (CMP I6)

מטילדה אבינו (אלכסנדריה), אסתר נרדייה (סופיה),
גוסטו בורגנה (איזמיר)

— בת זכה, למה הבכתי? מה תבכי, פרח צחור!
 — הן אבקה, אביר, עליך איד, בנד, אותי תטש!
 גערנת, תעזבני וגיילי צעיר כל קד,
 קלדים עוד קטנטנים לי הם בוכים, תובעים הם פת.
 בחיקו, נדו טמן הוא צרור דגלונים, לה, נתן.
 — אלה, לי, למה יספיקו הליון או לפת!
 — תמקרי שדה גם כרם אף את מחצית הפרד.
 שבע שנות פרידה, המתניי הנשאי לך אחר קד.
 איש צעיר, קחי לך לבצל שידמה לי, אם אפשר.
 זאת שמעה אכיו בקשה היא להשיל עצמה לים

V. Al pasar por Casablanca

Don Bueso y su hermana (CMP H3)
Elwra Alfasi, Rajma Lucasi (Larache)

Al pasar por Casablanca, pasé por la morería
y vi una mora lavando al pie de una fuente fría.
Yo la dije: — mora bella, yo la dije: — mora linda,
deja abrevar mis caballos de este agua cristalina.
— No soy mora, caballero, que soy cristiana cautiva,
que me cautivaron moros día de Pascua Florida.
— Ven conmigo, mora bella, ven conmigo, mora linda.
— Y mis ropas, caballero, ¿a quien yo las dejaría?
— Las de seda y las de lana contigo las llevaría;
las que no lo valen nada, al agua las tiraría.
Al pasar por esos montes la mora llora y suspira.
— ¿Por qué lloras, mora bella? ¿por qué lloras, mora linda?
— Lloro porque en estos montes mi padre a cazar venía
con mi hermanito Alejandro y toda su compañía.
— Abrid puertas y ventanas, balcones y zulucaás,
que en vez de traer mujer traigo yo una hermana mía.

VI. Con gran placer, señores

Coplas de Purim: Ester y Asuero

Abraham Benhamú, Moises Abitbol (Teluán),
Seií & Isaac Benabú (Gibraltar)

Con gran placer, señores, os vengo a contar
lo que ha sucedido en el mes de Adar:
milagros, sagrados, que nos hizo el Altísimo,
el Altísimo Padre, gran Dios de Israel.

Hamán mamzer, el malo, pensó de aniquilar
a Israel amado en el mes de Adar:
pensólo, sellólo, mas Dios no confirmólo,
porque es padre piadoso, gran Dios de Israel.

Ester, la tan lucida, vistióse de reina,
fue a ver si el rey tuviera de Israel piedad;
hermosa, graciosa, y como el sol brillosa,
la dice el rey: que quieres, señora de Israel.

Ajašveroš potente, os vengo a demandar
piedades de mi gente, non las podéis negar:
cautivos, vendidos, de Hamán perseguidos,
porque siempre mal quiso al pueblo de Israel.

El rey, con ira y saña, de allí se levantó
diciendo que se engaña quien tal cosa pensó;
entonces, a voceš, tiraron con mil coceš
a Hamán del palacio, enemigo de Israel.

Celebremos estos días del alegre Purim,
porque en ellos tuvimos muchísimos nisim;
comamos, bebamos, y también nos emborrachamos,
y alegres estemos todo el pueblo de Israel.

VI. בעברי בקזבלנקה

דון בואטו ואחותו (CMP H3)
אלוירה אלפסי, רחמה לוקסי (לראציה)

בעברי בקזבלנקה ראיתי במוניריאה
מאורית שפבסה בנדיה וכמי מעין הטפילה.
— מאורית חננית, אמרתי, מאורית פה יפה, שמעי נא:
תני, וממימי הבדלח את סוקי הטוב, אגמיע.
— האביר, אינני מאורית בת לוצרים אני, הקשיכה,
ובשבי מאורים, נפלתי את זיו יום פקחא הקציע.
— בואי נא עמי, המאורית, על סוקי הטוב עלי נא.
— הבגדים שפה בפסתי, האביר, היכן אשאיריה!
— סריגי צמר רך ומשי קחי ועל סוקי נרביכה,
וכל מה שאין בו צדף אל המים פה נשליכה.
עת אל פון תרים הגיעו העלמה קול בכי הרימה.
— לפמה תתנחמי, המאורית לפמה, בת יפה, תבכי נאו
— כי אבי אל תרים אלה במקסי צידו הגיע,
את אחי, דון אלחנדרו ורעיו, עמו משיע.
— נא פתחו חלון ושמעו מרפסות וגם יציע,
להביא פלה השבתי ועתה אחות אביאה.
VI בעונג אספרה (לפורים)

קופלאס די פורים: אסתר ואחשוורוש
אברהם בנחמו, משה אביטבול (נוטואן),
סטי וינחס בן אבו (גיברלטר)

בענג אספרה לנער ומכונגר
בכל שאזכרה מנפלאות אדר
כל פלא, מאלה אשר לשון לא תלא
שפח לאלה, אך גם לישראל.

המון, מקור בן רשעי, על ישראל גור
זמם הועיד הפשע קבציהו באדר
הגהו, קבציהו, אף אלהים דחהו
כי אל רחום הגהו אב גם לישראל.
לבשה אסתר תפארת וזיו בגדי מלכות
למלך מנהרת פקש ממנו פדות
הבהירה, האירה וכמו חמה הזהירה
— מה לך, שאל המלך, גבירה בת ישראל!
— אחשוורוש רב כח, באה אני לשאל
בקשתי לשטח: על ישראל המל!
קמסרנו, נמכרנו, ביד המן נרדפנו
כי הוא תמיד זמם פה אף רע לישראל.

המלך רב זעם או קם והתרומם
תרעים קולו כרעם: אבוי לו לזמם!
בינתים, יודים משכו בבמלקחים
הדפו את פו המרתא, צורר לישראל.

נחג נא ברב עלי, תמיד, ימי פורים
כי גם ארע דבר פלא התרחשו נסים.
נגמעו בם, נשבעו בם, נשתח וגם נכבא בם
נשמחו וגם נגילה, יחדיו, כל ישראל.

VII. Estaba señor Don Gato

Don Gato (CMP W1)

Flora Bengio (Tetuán)

החתול הזה, דון שגרא

דון שגרא (CMP W1)

פלורה בנייני (תטואן)

Estaba Señor don Gato sentadito en su tejado,
con la mano en la cintura y la otra en el costado.
Por ahí pasó una gata con los ojos árrelumbrando,
el gato, por darle un beso, se ha caído del tejado.
Se rompió siete costillas, media cabeza y un brazo;
ya llaman por los dutoresé, dutoresé y cirujanos:
uno le mira la pierna, otro le mira un costado,
todos diécn a una boca: — Señor Gato está, uuy malo.
Señor Gato está muy malo, señor Gato ya se ha muerto,
ya lo llevan a enterrar por la plaza del pescado:
al olwr de las sardinas el gato ha resucitado!

החתול תנה, דון שגרא על גגו יושב בנחת,
יד אחת מהזיק על מתן אל צדו, שגנה מונחת.
החתולה עברה מנגד בעיניה זיקי להט,
החתול אז לגשקנה מן הגג נפל לפחת.
מהצית ראשו שבר הוא הצי ראש וזרוע יחד.
משתו רופאים וקיפו עם כירורגים רבי דעת.
האחד, רגלו פוהן שם השני, את הפדחת.
— מצבו של שגרא ביש הוא! מת הוא, נשמתו פורחת!
נעה לה שיגרת אבל מול שוק הדגים פוטעת,
ריח דג הריח שגרא לתניה קם מבזר שחת!

VIII. כן אורדואניה

שיר ריקוד

אסתר דויזה (טנג'יר), רחל לוי (תטואן)

VIII. Viva Ordueña

Canción de danza

Ester Davida (Tánger), Raquel Levy (Tetuán)

כך אורדואניה טומנת את הזרע,
היא טומנת, היךד אורדואניה.

Viva Ordueña, lo sembra en su arenal,
y así lo sembra, viva Ordueña.

Y así metiera sus pies en el mar
y así me enseñaran a bailar.

— כך טבלתי בים את רגלי,
כך לרקד הזרועי מורי.

כך אורדואניה קוצרת את העמר,
היא קוצרת, היךד אורדואניה.

Viva Ordueña, lo corta en su arenal,
y así lo corta, viva Ordueña.

Y así metiera sus pies en el mar
y así me enseñaran a bailar.

— כך טבלתי בים את רגלי, . . .
כך אורדואניה התבואה מנבשת
היא מנבשת, היךד אורדואניה.

Viva Ordueña, lo seca en su arenal,
y así lo seca, viva Ordueña.

Y así metiera sus pies en el mar
y así me enseñaran a bailar.

— כך טבלתי בים את רגלי, . . .
כך אורדואניה טומנת את הקמח
היא טומנת, היךד אורדואניה.

Viva Ordueña, lo mole en su arenal,
y así lo mole, viva Ordueña.

Y así metiera sus pies en el mar
y así me enseñaran a bailar.

— כך טבלתי בים את רגלי,
כך לרקד הזרועי מורי.

כך אורדואניה עורכת וגם לשח
היא עורכת, היךד אורדואניה

Viva Ordueña, lo amasa en su arenal,
y así lo amasa, viva Ordueña.

Y así metiera sus pies en el mar
y así me enseñaran a bailar.

— כך טבלתי בים את רגלי,
כך לרקד הזרועי מורי.

Viva Ordueña, lo come en su arenal,
y así lo come, viva Ordueña.

Y así metiera sus pies en el mar
y así me enseñaran a bailar.

כך אורדואניה בהשק היא אוכלת
היא אוכלת, היךד אורדואניה.

— כך טבלתי בים את רגלי, . . .

יז. Siete días encerrados
Coplas del Holocausto: Hacia Auschwitz

David Haim (Salónica)

Siete días, encerrados
en vagones de behemás,
una vez a los tres días
nos quitaban a airear.

Padre mío, mi querido,
quién te lo fa a decir
que vinieras, con tu hermano,
al crematorio de Auschwitz.

Padre, madre; hermanoś y hermanicaś,
saliendo todos rejaġiś
a el Patrón del mundo
que envíe salud a mí,
que me quite de estos campos
para voś echar kadiś.

יח. נעולים בפנים שבוע
קופלאס בנושא השואה: הדרך לאושוויץ
דוד חיים (שלוניקה)

נעולים בפנים שבוע
בקרון בהמות דחוסים,
יוציאונו לשאף רוח
פעם בשלשה ימים.

אבא, יקירי, הו אבא
מי וכל הינה לצפות
כי באושוויץ, עם אחיד
כה תוכל למשךמות.

את, אחות, אבא ואבא,
צאו שמים להרעיש,
מאדון עולם בקשו נא
כי רפאות לי פה יחיש,
מגיא מנת יוציאני,
עליכם לומר קדיש.

יט. Buena semana mos dé el Dió (Havdalá)

Bendición de la nueva semana

Rina Benabú, Henriette Benchimol, Amada Avital & Marcel Cohen
(Tánger), Alicia Bendayán (Tetuán)

Buena semana mos dé el Dió,
buena semana.
Buena semana mos dé el Dió,
alegres y sanos.

Para mis hífoś biendećir,
que me los deġe el Dió yivir,
buena semana.

Buena semana mos dé el Dió,
alegres y sanos.

Para fadar y cercusir,
para poner los tefilim,
buena semana.

Buena semana mos dé el Dió,
alegres y sanos

A nuestros padres bien honrar,
para los novios alegrar,
buena semana.

Buena semana mos dé el Dió,
alegres y sanos.

Nuestra torá a venerar,
Yeruśalaim enśalzar,
buena semana.

Buena semana mos dé el Dió,
alegres y sanos.

כ. שבוע טוב יתן האל (להבדלה)

ברכת השבוע

רינה בן אבן, הנרייט בן שימול, אמאדה אביטל, מרסל כהן (טנג'יר),
אוליסיה בן דיין (תטואן)

שבוע טוב יתן האל
בריאות ואשר.
שבוע טוב יתן האל
בריאות ואשר.

אבא, תן לבני חיים
בהסודך הו, אלהים,
בריאות ואשר.
שבוע טוב יתן האל
בריאות ואשר.

לנכד בת וברית לזכות
גם לתפליו ועל מצוות,
בריאות ואשר.
שבוע טוב יתן האל
בריאות ואשר.

לעת טובה יראו הורים
כלולות בניהם, מאשרים,
בריאות ואשר.
שבוע טוב יתן האל
בריאות ואשר.

זו תורתנו תוקברך
בירושלים תשתבח,
שבוע טוב יתן האל
בריאות ואשר